

Luonnos 26.8.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että arvonlisäverolakiin tehtäisiin Euroopan unionin direktiivin edellyttämät muutokset, jotka koskevat Euroopan komission tai EU:n oikeuden nojalla perustetun viraston tai elimen covid-19-pandemiaan reagoimiseksi tekemien hankintojen arvonlisäverovapautta.

Arvonlisäverolakiin otettaisiin säännökset, joiden mukaan komission tai EU-viraston tai -elimen tekemät maahantuonnit ja yhteisöhankinnat vapautettaisiin arvonlisäverosta. Verosta vapautettaisiin myös tavaroiden ja palvelujen myynnit komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle. Näitä myyntejä varten tehtyihin hankintoihin sisältyvät verot saataisiin hakea palautusmenettelyssä takaisin, eli kyse olisi nollaverokantamyynneistä.

Verottomuus koskisi vain tilanteita, joissa komissio tai EU-virasto tai -elin hankkisi tavaroita ja palveluja suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi. Verottomuus ei koskisi tilanteita, joissa hankittuja tavaroita ja palveluja käytetään komission tai EU-viraston tai -elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja viimeistään 31.12.2021. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti 1.1.2021 alkaen.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	3
2.1 EU-säädöksen tavoitteet.....	3
2.2 EU-säädöksen pääasiallinen sisältö.....	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	6
3.1 Komission tai EU-viraston tai -elimen suorittama maahantuonti ja yhteisöhankinta sekä tavara- ja palvelumyynti niille	6
3.2 Verosta vapauttamista koskeva todistus.....	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	7
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	7
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
4.2.1 Yritysvaikutukset	8
4.2.2 Vaikutukset julkiseen talouteen	8
4.2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
5 Lausuntopalaute.....	9
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	9
7 Lakia alemman asteinen sääntely	12
8 Voimaantulo	12
LAKIEHDOTUS	14
Laki arvonnäisäverolain muuttamisesta.....	14
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTI.....	17
Laki arvonnäisäverolain muuttamisesta.....	17

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

EU:ssa sovellettavasta arvonlisäverojärjestelmästä säädetään yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä 2006/112/EY, jäljempänä *arvonlisäverodirektiivi*.

Euroopan komissio antoi 12.4.2021 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi arvonlisäverodirektiivin muuttamisesta tuontia ja tiettyjä luovutuksia ja suorituksia koskevien vapautusten osalta yleisen edun mukaisten unionin toimenpiteiden yhteydessä (KOM(2021) 181). Ehdotuksen mukaan arvonlisäverokustannus olisi poistettu tavaroista ja palveluista, jotka komissio tai unionin oikeuden nojalla perustettu virasto tai elin hankkii sille unionin oikeudessa yleisen edun vuoksi annetun tehtävän täyttämiseksi. Nykyinen paperinen verosta vapauttamista koskeva todistus olisi lisäksi korvattu sähköisellä verovapautustodistuksella, jolla verovapautuksen edellytykset olisi vahvistettu.

Ehdotuksen tavoitteena oli komission mukaan tukea ja helpottaa unionin tasolla yleisen edun vuoksi toteutettavia toimenpiteitä erityisesti silloin, kun unioni toteuttaa tehtävänsä hankkiakseen tavaroita ja palveluja jaettavaksi maksutta jäsenvaltioille niiden kiireellisten tarpeiden mukaisesti. Komission kokemuksen mukaan tiettyjen liiketoimien arvonlisäverot muodostuvat kustannuksiksi, jotka vähentävät tavaroiden ja palvelujen määrää, joita komissio voi hankkia varastointia tai jakelua varten, lisäävät hallinnollista monimutkaisuutta ja viivyttävät solidaarisuuteen perustuvia kiireellisiä toimenpiteitä.

Ehdotusta käsiteltiin EU:n neuvoston veroasiainryhmissä loppukevään ja alkukesän 2021 aikana. Osa jäsenvaltioista, Suomi mukaan lukien, piti komission ehdotuksen soveltamisalaa liian laajana (E 49/2021 vp, U 22/2021 vp). Puheenjohtajavaltio esitti lopulta ehdotuksen rajamista covid-19-pandemiaan ja sähköistä verovapautustodistusta koskevien säännösten poistamista ehdotuksesta. Neuvosto hyväksyi 13.7.2021 neuvoston direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tuontia ja tiettyjä luovutuksia ja suorituksia koskevien tilapäisten vapautusten osalta covid-19-pandemiaan reagoimisessa annetun neuvoston direktiivin (EU) 2021/1159, jäljempänä *osto- ja lahjoitusdirektiivi* tai *direktiivi*.

Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava viimeistään 31.12.2021 osto- ja lahjoitusdirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä taannehtivasti 1.1.2021 alkaen. Direktiivin toimeenpano edellyttää arvonlisäverolain (1501/1993) muuttamista.

Hallituksen esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja siitä on kuultu [x] ja [x]. Hallituksen esityksen tausta-aineisto on saatavilla osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [VM102:00/2021](https://doi.org/10.26434/chem:VM102:00/2021).

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 EU-säädöksen tavoitteet

Osto- ja lahjoitusdirektiivin tavoitteena on sen johdanto-osan mukaan luoda valmiudet toimia meneillään olevan covid-19-kriisin ratkaisemiseksi ottamalla käyttöön arvonlisäverovapaus, joka koskee tavaroiden ja palvelujen hankintoja, joita komissio tai unionin oikeuden nojalla perustettu virasto tai elin tekee suorittaessaan tehtäviään covid-19-pandemiaan reagoimiseksi. Tällä tavoin varmistettaisiin se, että unionin eri aloitteiden puitteissa covid-19-pandemiatilan-

teessa toteutettuja toimenpiteitä ei vaikeutettaisi arvonlisäveron määrillä, joita unionin toimielimet eivät voi saada takaisin, tai rasitteilla, jotka aiheutuvat arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröimistä koskevien velvoitteiden noudattamisesta. Jos toimenpiteisiin liittyvistä liiketoimista maksettaisiin arvonlisäveroa, menetettäisiin johdanto-osan mukaan arvokkaita resursseja, mikä johtaisi siihen, että jäsenvaltioille toimitettavien tavaroiden ja palvelujen määrä vähenisi.

Direktiivin johdanto-osan mukaan nykyiset arvonlisäverotuksen alan säännökset eivät ole riittäviä covid-19-pandemian torjunnan tehostamista koskevan tavoitteen saavuttamisessa.

Arvonlisäverodirektiivi sisältää säännökset, joiden mukaan verosta vapautetaan muun muassa unionin tai unionin perustamien elinten, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen sekä Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyä Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehtyä pöytäkirjaa (N:o 7), tekemät maahantuonnit sekä tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset niille, pöytäkirjan ja sen täytäntöönpanosta tehtyjen sopimusten tai kotipaikkasopimusten rajoituksin ja edellytyksin sekä sikäli kuin siitä ei aiheudu kilpailun vääristymistä. Verovapautus koskee kuitenkin vain viralliseen käyttöön tehtyjä hankintoja, eikä se kata tilanteita, joissa unionin elimet ostavat tavaroita ja palveluja reagoidakseen covid-19-pandemian aiheuttamaan hätätilanteeseen, erityisesti silloin, kun ne on tarkoitus antaa maksutta jäsenvaltioiden tai kolmansien osapuolten, kuten kansallisten viranomaisien tai laitosten käyttöön. Myöskään neuvoston direktiivi (EU) 2020/2020 (Neuvoston direktiivi (EU) 2020/2020 annettu 7 päivänä joulukuuta 2020, direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta covid-19-pandemian johdosta toteutettavien, covid-19-rokotteisiin ja covid-19-taudin in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuihin lääkinällisiin laitteisiin sovellettavaa arvonlisäveroa koskevien tilapäisten toimenpiteiden osalta) ei ole riittävä tavoitteen saavuttamiseksi, sillä siinä sallitaan jäsenvaltioiden vain rajoitetun ajan soveltaa alennettuja verokantoja covid-19-taudin in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettujen lääkinällisten laitteiden luovutuksiin ja tällaisiin laitteisiin läheisesti liittyvien palvelujen suorituksiin tai myöntää covid-19-rokotteiden ja in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettujen lääkinällisten laitteiden luovutusten sekä tällaisiin rokotteisiin ja laitteisiin läheisesti liittyvien palvelujen suoritusten osalta vapautus, johon liittyy edeltävässä vaiheessa maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus.

Direktiivin johdanto-osan mukaan toimenpiteitä tarvitaan kiireellisesti. Käyttöön otettavia vapautuksia olisi johdanto-osan mukaan välttämätöntä soveltaa taannehtivasti 1.1.2021 lukien, jotta covid-19-pandemian vaikutusten lieventämiseksi toteutettavat toimenpiteet eivät menetä vaikutustaan. Esimerkiksi neuvoston asetuksella (EU) 2020/521 (Neuvoston asetus (EU) 2020/521, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2020, asetuksen (EU) 2016/369 mukaisen hätätilanteen tuen käyttöönotosta sekä sen säännösten muuttamisesta covid-19:n puhkeamisen huomioon ottamiseksi) perustetun hätätilanteen tukivälineen puitteissa on jo käynnissä toimenpiteitä, joihin voidaan soveltaa uutta verovapautusta. Jo verotettujen liiketoimien osalta tarvittavat oikaisu- voitaisiin tehdä käyttämällä jo käytössä olevia korjausmekanismeja, esimerkiksi myöhempiä arvonlisäveroilmoitusta.

2.2 EU-säädöksen pääasiallinen sisältö

Maahantuonnin verovapaus

Osto- ja lahjoitusdirektiivin 1 artiklalla lisättiin arvonlisäverodirektiivin verottomia maahantuontejä koskevan 143 artiklan 1 kohtaan uusi alakohta. Uuden f b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava verosta komission tai unionin oikeuden nojalla perustetun viraston tai elimen suorittama tavaroiden maahantuonti, kun komissio tai tällainen virasto tai elin tuo kyseiset tavarat suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan

reagoimiseksi, paitsi jos tuotuja tavaroita käytetään joko välittömästi tai myöhemmin komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin edelleenluovutuksiin.

Arvonlisäverodirektiivin 143 artiklaan lisättiin myös uusi 3 kohta, jonka mukaan kun 1 kohdan f b alakohdassa säädetty vapautuksen edellytykset eivät enää täyty, komission tai asianomaisen viraston tai elimen on ilmoitettava asiasta jäsenvaltiolle, jossa vapautusta on sovellettu, ja kyseisten tavaroiden maahantuonnista on suoritettava arvonlisäveroa tuolloin voimassa olevien edellytysten mukaisesti.

Tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten verovapaus

Verottomuus koskee edellä mainittujen maahantuontien lisäksi tavaroiden luovutuksia ja palvelujen suorituksia komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle. Näitä verovapauksia koskevat säännökset lisättiin osto- ja lahjoitusdirektiivin 1 artiklalla arvonlisäverodirektiivin 151 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan uuteen alakohtaan. Uuden a b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava verosta tavaroiden luovutukset tai palvelujen suoritukset komissiolle tai unionin oikeuden nojalla perustetulle virastolle tai elimelle, kun komissio tai tällainen virasto tai elin ostaa kyseiset tavarat tai palvelut suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaa reagoimiseksi, paitsi jos ostettuja tavaroita ja palveluja käytetään joko välittömästi tai myöhemmin komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin edelleenluovutuksiin tai edelleensuorituksiin.

Arvonlisäverodirektiivin 151 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan ensimmäisessä alakohdassa säädettyjä vapautuksia sovelletaan sijaintijäsenvaltion vahvistamin rajoituksin yhdenmukaisten verosäännösten säätämiseen asti. Kohtaa muutettiin selvennyksen vuoksi siten, ettei se koske a b kohdassa tarkoitettuja vapautuksia. Jäsenvaltiot eivät siten voi asettaa mitään rajoituksia uuden verovapauden soveltamiselle.

Arvonlisäverodirektiivin 151 artiklan 2 kohdan mukaan sellaisten tavaroiden luovutusten, joita ei lähetetä tai kuljeteta luovutusjäsenvaltion ulkopuolelle, sekä palvelujen suoritusten osalta vapautus voidaan myöntää arvonlisäveron palautusmenettelyä noudattaen. Kohtaan ei tehty muutoksia.

Lisäksi vastaavasti kuin edellä maahantuontia koskevien säännösten osalta, arvonlisäverodirektiivin 151 artiklaan lisättiin uusi 3 kohta, jonka mukaan kun 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a b alakohdassa säädetty vapautuksen edellytykset eivät enää täyty, komission tai asianomaisen viraston tai elimen, joka on vastaanottanut verosta vapautetun luovutuksen tai suorituksen, on ilmoitettava asiasta jäsenvaltiolle, jossa vapautusta on sovellettu, ja kyseisten tavaroiden luovutuksista tai palvelujen suorituksista on suoritettava arvonlisäveroa tuolloin voimassa olevien edellytysten mukaisesti.

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

Osto- ja lahjoitusdirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 31.12.2021 mennessä. Niiden on sovellettava direktiivin 1 artiklassa tarkoitettuja säännöksiä 1.1.2021 lukien.

3 Nykytila ja sen arviointi

3.1 Komission tai EU-viraston tai -elimen suorittama maahantuonti ja yhteisöhankinta sekä tavara- ja palvelumyynti niille

Liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle osto- ja lahjoitusdirektiivissä tarkoitettuihin tarkoituksiin on nykytilassa arvonnalisäveronalaista, ellei myyntiin sovellu jokin erityinen verottomuussäännös. Vastavasti arvonnalisäveronalaista on komission tai EU-viraston tai -elimen osto- ja lahjoitusdirektiivissä tarkoitettuihin tarkoituksiin Suomessa tekemä tavaroiden maahantuonti ja yhteisöhankinta, ellei liiketoimeen sovellu jokin erityinen verottomuussäännös. Arvonnalisäveroa ei esimerkiksi suoriteta terveyden- ja sairaanhoitopalvelun tai eräiden terveyden- ja sairaanhoitoon liittyvien hyödykkeiden myynnistä. Veroa ei myöskään suoriteta tietyin edellytyksin Euroopan unionin tai Euroopan atomienergiayhteisön elimen, johon sovelletaan Euroopan unionin erioikeuksista ja vapautuksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehtyä pöytäkirjaa, viralliseen käyttöön hankittujen tavaroiden maahantuonnista tai yhteisöhankinnasta tai tavaroiden ja palvelujen myynnistä toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle tällaiselle elimelle. Suomessa sijaitsevalle tällaiselle elimelle palautetaan tietyin edellytyksin Suomesta ostettujen tavaroiden ja palvelujen hankintaan sisältyvä vero. Lisäksi covid-19-epidemiasta johtuvan tartunnan ehkäisemiseen, testaamiseen tai hoitoon välittömästi liittyvien tavaroiden myynti ja yhteisöhankinta on tietyin edellytyksin nollaverokannan alasta silloin, kun tavaroiden ostajana on julkisten terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen tai sosiaalihuollon palvelujen tuottaja, komission päätöksessä (EU) 2020/491 (Komission päätös (EU) 2020/491, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2020, covid-19-epidemian vaikutusten torjumiseksi vuonna 2020 tarvittavien tavaroiden tuonnille myönnettävästä vapautuksesta tuontitulleista ja arvonnalisäverosta) tarkoitettu valtiollinen toimija tai jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä organisaatio taikka arvonnalisäverolain 4 §:ssä tarkoitettu yleishyödyllinen yhteisö tai toimija, joka luovuttaa tavarat vastikkeetta edellä tarkoitetuille tahoille. Nollaverokannalla täydennetään näiden tavaroiden maahantuonnissa sovellettavaa verovapautta. Komissio antoi 3.4.2020 väliaikaisesti voimassaolevan päätöksen (EU) 2020/491 covid-19-epidemian vaikutusten torjumiseksi vuonna 2020 tarvittavien tavaroiden tuonnille myönnettävästä vapautuksesta tuontitulleista ja arvonnalisäverosta. Päätöksen soveltamista on sittemmin jatkettu. Myös nollaverokantaa sovelletaan väliaikaisesti.

Toisiin jäsenvaltioihin tapahtuva tavaroiden myynti on tietyin edellytyksin veroton yhteisömyynti. Liiketoimi verotetaan tällöin tavaroiden yhteisöhankintana kuljetuksen päättymisjäsenvaltiossa. Jos hankkijana toimiva komissio tai EU-virasto tai -elin on elinkeinonharjoittaja, jonka toiminta ei sen omassa maassa miltään osin oikeuta vähennykseen tai palautukseen taikka oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja, eräissä tilanteissa, joissa hankinnat eivät ylitä yhteisöhankintojen kalenterivuotista euromääräistä alarajaa, liiketoimi saatetaan yhteisömyyntiä ja -hankintaa koskevien säännösten sijasta verottaa tavaroiden etämyyntiä koskevien säännösten mukaisesti. Tavaroiden etämyynnistä verovelvollinen on myyjä. Etämyyntiä harjoittavan myyjän on mahdollista rekisteröityä arvonnalisäveron erityisjärjestelmään yhdessä jäsenvaltiossa, jolloin ilmoitus- ja maksuvelvollisuudet hoidetaan keskitetysti tämän jäsenvaltion kautta.

Arvonnalisäverolaki sisältää arvonnalisäverodirektiiviin perustuvat säännökset siitä, milloin tavaroiden tai palvelun myynti, tavaroiden yhteisöhankinta ja tavaroiden maahantuonti tapahtuvat Suomessa. Verovelvollisuus tavaroiden tai palvelun myynnistä johtaa velvollisuuteen rekisteröityä arvonnalisäverovelvolliseksi, antaa veroilmoitus ja maksaa verokauden vero. Suomessa tapahtuvat yhteisöhankinnat aiheuttavat myös vastaavan rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvoitteen tai vähintään ilmoituksenantovelvollisuuden. Myös Suomessa tapahtuvat yhteisömyynnit aiheuttavat ilmoituksenantovelvollisuuden. Jos maahantuojia ei ole arvonnalisäverovelvollisten rekisterissä, maahantuonnin arvonnalisävero maksetaan maahantuonnin yhteydessä Tullille.

3.2 Verosta vapauttamista koskeva todistus

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä annetun neuvoston täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 282/2011, jäljempänä *arvonlisäverodirektiivin täytäntöönpanoasetus*, 51 artiklassa säädetään verosta vapauttamista koskevasta todistuksesta, joka koskee arvonlisäverodirektiivin 151 artiklan mukaisesti vapautettuja liiketoimia, eli myös esityksessä ehdotettuja verottomia myyntejä.

Arvonlisäverodirektiivin täytäntöönpanoasetuksen 51 artiklan 1 kohdan mukaan jos tavaroiden luovutuksen tai palvelujen suorituksen vastaanottaja on sijoittautunut yhteisöön muttei siihen jäsenvaltioon, jossa luovutus tai suoritus tapahtuu, tämän asetuksen liitteen II mukaista arvonlisä- ja/tai valmisteverosta vapauttamista koskevaa todistusta on, jollei kyseisen todistuksen liitteessä olevista selityksistä muuta johdu, käytettävä vahvistuksena siitä, että liiketoimi oikeuttaa arvonlisäverodirektiivin 151 artiklan mukaiseen vapautukseen. Kyseistä todistusta käyttäessään jäsenvaltio, johon tavaroiden luovutuksen tai palvelujen suorituksen vastaanottaja on sijoittautunut, voi päättää, käyttääkö se arvonlisä- ja valmisteveroa koskevaa yhteistä todistusta vai kahta erillistä todistusta.

Artiklan 2 kohdan mukaan sijaintijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on leimattava 1 kohdassa tarkoitettu todistus. Jos tavarat tai palvelut on kuitenkin tarkoitettu virkakäyttöön, jäsenvaltiot voivat vahvistamallaan edellytyksillä vapauttaa niiden vastaanottajan todistuksen leimauttamisvaatimuksesta. Tämä vapautus voidaan peruuttaa, jos väärinkäyttöä esiintyy. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle yhteyspiste, jonka tehtävänä on määrittää todistusten leimaamisesta vastaavat yksiköt, sekä se, missä määrin ne ovat myöntäneet vapautuksen todistusten leimauttamisvaatimuksesta. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioilta saamansa tiedot muille jäsenvaltioille.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos jäsenvaltiossa, jossa tavaroiden luovutus tai palvelujen suoritus tapahtuu, sovelletaan suoraa vapautusta, luovuttajan tai suorittajan on saatava tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus tavaroiden tai palvelujen vastaanottajalta ja säilytettävä se kirjanpitositteenaan. Jos vapautus myönnetään arvonlisäverodirektiivin 151 artiklan 2 kohdan nojalla arvonlisäveron palautusmenettelyä noudattaen, todistus on liitettävä asianomaiselle jäsenvaltiolle toimitettavaan palautushakemukseen.

Arvonlisäverosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1356/2016), jäljempänä *arvonlisäveroasetus*, säädetään kansainväliseen kauppaan liittyvien verottomuuksien osoittamistavoista. Myös esityksessä ehdotettujen verottomien tavara- ja palvelumyyntien verottomuuden edellytysten osoittamisesta olisi tarkoituksenmukaista säätää tarkemmin asetustasolla. Arvonlisäverolakiin tulisi tämän vuoksi lisätä valtuutussäännös, jonka mukaan esityksessä ehdotettujen verottomien tavaroiden ja palvelujen myyntien verottomuuden edellytysten osoittamisesta säädetään arvonlisäveroasetuksessa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön osto- ja lahjoitusdirektiivi. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi arvonlisäverolakiin uusi säännös, jonka mukaan veroa ei suoriteta tavaroiden ja palvelujen myynnistä komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle, kun komissio tai tällainen virasto tai elin ostaa kyseiset tavarat tai palvelut suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi. Verottomuutta ei kuitenkaan sovellettaisi, jos tava-

roita ja palveluja käytetään komission tai EU-viraston tai -elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin. Osto- ja lahjoitusdirektiivin kriisitoimenpideluonteen vuoksi ehdotetaan käytettäväksi palautusmenettelyn sijasta suoraa verottomuutta. Verottomuuden edellytysten osoittamisesta säädetäisiin tarkemmin arvonnäveroasetuksessa.

Komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle tehtyjä verottomia myyntejä varten tehtyihin hankintoihin sisältyvä vero saataisiin palautuksena takaisin, eli kyse olisi niin sanotuista nollaverokantamyynneistä.

Arvonnäverolakiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan veroa ei suoritettaisi komission tai EU-viraston tai -elimen tekemästä tavaroiden maahantuonnista, kun komissio tai tällainen virasto tai elin tuo kyseiset tavarat suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi. Verottomuutta ei kuitenkaan sovellettaisi, jos tavaroita käytetään komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin.

Arvonnäverolakiin lisättäisiin lisäksi säännös, jonka mukaan yhteisöhankinnasta ei ole kyse silloin kun tavaroiden myynnistä ei olisi suoritettava veroa ehdotetun tavaroiden myynnin verottomuuden perusteella, jos myynti tapahtuisi Suomessa. Tällöin myöskään vastaavaa myyntiä toiseen jäsenvaltioon ei arvonnäverolain säännösten mukaan pidettäisi yhteisömyyntinä.

Näiden muutosten seurauksena komission tai EU-viraston tai -elimen ei tarvitsisi rekisteröityä arvonnäverovelvolliseksi tai ilmoituksenantovelvolliseksi Suomessa tehdyistä osto- ja lahjoitusdirektiivissä tarkoitettujen tavaroiden yhteisöhankinnoista, eikä maksaa arvonnäveroa Suomessa tehdyistä osto- ja lahjoitusdirektiivissä tarkoitettujen tavaroiden yhteisöhankinnoista tai maahantuonneista.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Yritysvaikutukset

Yritykset, jotka myyvät komissiolle tai EU-virastoille tai -elimille covid-19-pandemiaan reagoimiseksi tarvittavia tavaroita ja palveluja Suomessa, voisivat ehdotuksen mukaan laskuttaa myyntinsä ilman arvonnäveroa. Yrityksillä olisi vähennysoikeus näihin myynteihin kohdistuvista hankinnoista, joten piilevää veroa ei syntyisi. Yrityksille aiheutuisi oletettavasti vähäisiä hallinnollisia kustannuksia verovapautustodistuksen hankkimisesta.

Yritykset, joihin muutokset vaikuttavat, toiminevat pääasiassa toimialoilla, jotka tuottavat terveyden- ja sairaanhoidon tarpeisiin suunniteltuja tavaroita ja palveluja. Komission alkuperäisen direktiiviehdotuksen perusteluosan mukaan komissio on hätätilanteen tukivälineen puitteissa hankkinut suoraan hengityssuojaimia, hoitoja ja testejä lahjoitettaviksi jäsenvaltioille.

4.2.2 Vaikutukset julkiseen talouteen

Vaikutukset julkiseen talouteen ovat väliaikaisia, sillä ehdotetut muutokset koskevat vain toimenpiteitä, joita tehdään käynnissä olevaan covid-19-pandemiaan reagoimiseksi. Ehdotettujen muutosten vaikutukset julkiseen talouteen riippuvat siitä, kuinka kauan covid-19-pandemia kestää ja kuinka paljon komissio tai EU-virastot tai -elimet tekevät ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvia tavara- ja palveluhankintoja.

Esitys pienentäisi Suomen arvonnäverotuottoa siltä osin kuin esityksen soveltamisalaan kuuluvien maahantuontien, yhteisöhankintojen, etämyyntien ja myyntien verotuspaikka olisi Suomi

ja liiketoimeen ei soveltuisi mikään muu voimassa olevan lainsäädännön mukainen verottomuussäännös. Siltä osin kuin esityksen tarkoittamia verottomia tavaroita ja palveluja luovutetaisiin Suomeen, Suomi tai muut suomalaiset tahot, kuten sairaalat, joille tavaroita ja palveluja luovutetaan, hyötyisivät verottomuudesta saaden tavaroita ja palveluja enemmän kuin mitä ne saisivat, jos hankintoihin sisältyisi arvonlisävero. Suomi on saanut hätätilanteen tukivälineen kautta lahjoituksina covid-19-antigeenitestejä vuoden 2021 aikana 250 000 kappaletta.

Verovapaus vähentää niiden jäsenvaltioiden arvonlisäverotuottoa, joissa verovapautta sovelletaan, ja sitä kautta vähentää myös kyseisiltä jäsenvaltioilta kannettavia arvonlisäveroon perustuvia omia varoja. EU:n talousarvion näkökulmasta menot, joita ei voida kattaa perinteisillä ja arvonlisäveroon perustuvilla omilla varoilla, katetaan bruttokansantuloon perustuvilla omilla varoilla. Kaikkien jäsenvaltioiden on kompensoitava verovapautuksen johdosta tiettyjen jäsenvaltioiden osalta syntyvä arvonlisäveroon perustuvien omien varojen pienentyminen bruttokansantuloon perustuvilla omilla varoilla.

Komissio ei ole tehnyt erillistä vaikutustenarviointia aloitteen kiireellisyyden vuoksi. Yksinkertaistamisen vuoksi ja koska EU:n talousarviosta maksettuja todellisia arvonlisäveron määriä koskevia tietoja ei ole saatavilla, komissio on arvioinut hätätilanteen tukivälineen vuoden 2020 talousarvion avulla vuoden 2021 lahjoitusten kokonaisarvoksi 550 miljoonaa euroa. Käytännöllä oletettua 20 prosentin arvonlisäverokantaa säästetyn arvonlisäveron määräksi arvioidaan 110 miljoonaa euroa, joka vähentäisi alv-perusteisia omia varoja arviolta 1,65 miljoonaa euroa. Arvonlisäveroon perustuvien omien varojen pieneneminen katetaan bruttokansantuloon perustuvilla omilla varoilla, jolloin Suomen omien varojen maksut EU:lle kasvaisivat arviolta noin 30 000 euroa. Tosin komission mukaan suurin osa hätätilanteen tukivälineen menoista on tosiasiallisesti vapautettu jo arvonlisäverosta covid-19-epidemian torjunnassa tarvittavien tavaroiden tuontia koskevan komission päätöksen (EU) 2020/491 tai covid-19-rokotteiden ja -testien nollaverokantaa koskevan neuvoston direktiivin (EU) 2020/2020 mukaisesti.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetut muutokset aiheuttaisivat Verohallinnolle ja Tullille vähäisiä hallinnollisia kustannuksia, jotka liittyvät lähinnä asiakasohjaukseen ja tiedottamiseen. Ehdotetut muutokset aiheuttaisivat vähäisiä hallinnollisia kustannuksia myös ulkoministeriölle, joka on Suomessa se viranomainen, joka antaa arvonlisäverodirektiivin täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitetun kirjallisen vahvistuksen myynnin verottomuudesta tai hankinnan palautukseen oikeutuksesta, kun tavaroiden luovutuksen tai palvelujen suorituksen vastaanottaja sijaitsee Suomessa. Muutos ei aiheuta Verohallinnon, Tullin tai ulkoministeriön lisärahoitustarvetta.

Ehdotettujen muutosten johdosta komission tai EU-viraston tai -elimen ei tarvitsisi maksaa arvonlisäveroa Suomessa tehdyistä osto- ja lahjoitusdirektiivissä tarkoitettujen tavaroiden maahantuonneista tai yhteisöhankinnoista. Komission tai EU-viraston tai -elimen ei myöskään tarvitsisi rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi tai ilmoituksenantovelvolliseksi Suomessa tapahtuvista tällaisten tavaroiden yhteisöhankinnoista.

5 Lausuntopalaute

[x]

6 Säännöskohtaiset perustelut

3 §. Pykälässä säädetään vähäisen toiminnan verollisuuden liikevaihtoon perustuvasta alarajasta. Pykälän 2 momentissa luetellaan verottomat myynnit, jotka otetaan huomioon laskettaessa

vähäisen liiketoiminnan euromääräistä tilikauden liikevaihtoa. Momenttiin lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään, jonka 1 momentin mukaan veroa ei suoriteta tavaroiden ja palvelujen myynnistä Euroopan komissiolle tai Euroopan unionin oikeuden nojalla perustetulle virastolle tai elimelle, kun komissio tai tällainen virasto tai elin ostaa kyseiset tavarat tai palvelut suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi. Säännös olisi yhdenmukainen arvonlisäverodirektiivin 288 artiklan kanssa.

18 b §. Pykälän 1 momentissa luetellaan ne tilanteet, joissa tavaroiden siirtoa toiseen jäsenvaltioon ei katsota 18 a §:ssä tarkoitetuksi tavaroiden myynniksi. Momentin 5 kohdan mukaan tavaraa ei katsota ei myydyin 18 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavarantoiseen jäsenvaltioon 63 §:n 3 momentissa taikka 19 a, 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitettun myynnin toteuttamiseksi. Momentin 5 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään. Säännös olisi yhdenmukainen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 2 kohdan e alakohdan kanssa.

26 b §. Pykälän 1 momentissa luetellaan ne tilanteet, joissa tavaroiden siirtoa toisesta jäsenvaltiosta ei katsota 26 a §:n 2 momentissa tarkoitetuksi yhteisöhankinnaksi. Momentin 5 kohdan mukaan tavaraa ei katsota hankitun 26 a §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavarantoiseen jäsenvaltioon 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitettun myynnin toteuttamiseksi. Momentin 5 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään. Säännös olisi yhdenmukainen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 2 kohdan e alakohdan kanssa.

26 c §. Pykälässä säädetään yhteisöhankinnan edellytyksistä. Pykälän 3 momentin 1–3 kohdan mukaan yhteisöhankinnasta ei ole kyse, jos tavaranto mynnistä ei olisi 58 §:n taikka 70 §:n 1 momentin 6–8 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa, tavaranto hankinta oikeuttaisi 127 §:ssä tarkoitettuun palautukseen, jos myynti tapahtuisi Suomessa tai hankkijana on kansainvälinen järjestö tai sen henkilökunta, joka olisi perustamis- tai isäntämaasopimuksen mukaan oikeutettu hankintaan sisältyvän veron palautukseen, jos myynti tapahtuisi Suomessa. Näissä tilanteissa tavaranto hankkijalle ei synny Suomessa myöskään arvonlisäverotuksen rekisteröitymis- ja ilmoitusvelvollisuutta.

Momentin 1 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään. Näin ollen tavaranto yhteisöhankinnasta ei olisi kyse silloin, kun tavaranto mynnistä ei olisi ehdotettun 38 d §:n nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa. Säännös vapauttaisi komission tai EU-viraston tai -elimen Suomessa toisista jäsenvaltioista tekemät hankinnat arvonlisäverosta ja rekisteröitymisvelvollisuudesta. Säännös olisi yhdenmukainen arvonlisäverodirektiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan kanssa.

Arvonlisäverolain 72 b §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan yhteisömyynnistä ei ole kyse silloin, kun ostajan hankinta ei asianomaisessa jäsenvaltiossa 26 c §:n 3 momenttia vastaavien säännösten nojalla muodosta verotettavaa yhteisöhankintaa. Säännös vastaa arvonlisäverodirektiivin 139 artiklan 1 kohtaa. Näin ollen osto- ja lahjoitusdirektiivissä tarkoitettun tavaranto mynnin verovapautuksesta ei olisi tarpeen lisätä erillistä säännöstä yhteisömyynnin osalta.

Eräät covid-19-pandemiaan reagoimiseksi myytävät tavarat ja palvelut

38 d §. Arvonlisäverolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 38 d §, jonka 1 momentissa säädettäisiin covid-19-pandemiaan reagoimiseksi komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle tapahtuneiden myyntien verottomuudesta. Pykälän edelle lisättäisiin uusi väliotsikko. Säännös vastaisi osto- ja lahjoitusdirektiivillä arvonlisäverodirektiiviin lisättyä 151 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a b alakohtaa.

Pykälän 2 momentin mukaan verottomuuden edellytykset olisi osoitettava valtioneuvoston asetuksessa säädettävällä tavalla. Arvonlisäveroasetus sisältää säännökset eräiden kansainväliseen kauppaan liittyvien verottomuuksien edellytyksistä. Asetukseen lisättäisiin säännökset, joista ilmenisi miten ehdotetun 38 d §:n verottomuuden edellytykset olisi osoitettava.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä tilanteista, joissa komissio tai EU-virasto tai -elin ottaa tavarat tai palvelut muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun käyttöön. Käytännössä tämä tarkoittaisi tilannetta, jossa komissio tai EU-virasto tai -elin myisi ostamansa tavarat tai palvelut edelleen vastiketta vastaan. Käytännössä tällaisia tilanteita ei esiintyne. Tällaisessa tilanteessa komission olisi ilmoitettava asiasta Verohallinnolle ja myyjän olisi suoritettava arvonlisäveroa myyntihinnan tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan perusteella. Säännös vastaisi osto- ja -lahjoitusdirektiivillä arvonlisäverodirektiiviin lisättyä 151 artiklan 3 kohtaa.

71 §. Pykälässä luetellaan ne tilanteet, joissa Suomessa tapahtuva eräisiin ulkomaankauppaan liittyvien palvelujen myynti on verotonta. Pykälän 12 kohdan mukaan veroa ei suoriteta verotta 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71 tai 72 d §:n nojalla myytävien tavaroiden ja palvelujen välityksestä. Pykälän 12 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään. Näin ollen verotta ehdotetun 38 d §:n nojalla myytävien tavaroiden ja palvelujen välityksestä ei myöskään suoritettaisi veroa. Säännös olisi yhdenmukainen arvonlisäverodirektiivin 153 artiklan kanssa.

94 §. Pykälässä säädetään maahantuotavien tavaroiden verottomuudesta. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 25 kohta, jonka mukaan verotonta olisi komission tai EU-viraston tai -elimen tekemä tavaroiden maahantuonti, kun komissio tai tällainen virasto tai elin tuo kyseiset tavarat suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi, paitsi jos tavaroita käytetään komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin. Säännös vastaisi osto- ja lahjoitusdirektiivillä arvonlisäverodirektiiviin lisättyä 143 artiklan 1 kohdan f b alakohtaa.

Pykälän 1 momentin 24 kohtaa muutettaisiin ehdotetun 25 kohdan johdosta siten, että 24 kohdan lopussa oleva piste muutetaan puolipisteeksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin niistä tilanteista, joissa komissio tai EU-virasto tai -elin ottaa tavarat muuhun kuin ehdotetussa 1 momentin 25 kohdassa tarkoitettuun käyttöön. Käytännössä tämä tarkoittaisi tilannetta, jossa komissio tai EU-virasto tai -elin myisi maahantuomansa tavarat edelleen vastiketta vastaan. Käytännössä tällaisia tilanteita ei esiintyne. Tällaisessa tilanteessa komission tai kyseisen EU-viraston tai -elimen olisi ilmoitettava asiasta veroviranomaiselle, eli Verohallinnolle tai Tullille, ja suoritettava arvonlisäveroa tavaroiden muuhun käyttöön ottamisen päivänä voimassa olevan verokannan mukaisesti veroviranomaisen kyseisenä päivänä tunnustamien tai hyväksymien tavaroiden lajien ja arvojen mukaan. Säännös vastaisi osto- ja lahjoitusdirektiivillä arvonlisäverodirektiiviin lisättyä 143 artiklan 3 kohtaa. Toimivaltaisesta veroviranomaisesta maahantuonnissa säädetään lain 16 luvussa.

122 §. Pykälässä säädetään elinkeinonharjoittajien oikeudesta saada palautuksena Suomessa tekemiensä hankintoihin sisältyvä vero. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan ulkomaisella elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarain tai palvelun hankintaan sisältyvä arvonlisävero, jos hänellä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, josta hän suorittaa liiketoimia, ja jos hän ei harjoita Suomessa liiketoiminnan muodossa muuta tavarain ja palvelujen myyntiä kuin kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä, joka on 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta. Momentin 2 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään. Säännös olisi yhdenmukainen yksityiskohtaisista säännöistä direktiivissä 2006/112/EY sääde-

tyn arvonlisäveron palauttamiseksi palautusjäsenvaltioon sijoittautumattomille mutta toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneille verovelvollisille annetun neuvoston direktiivin 2008/9/EY 3 artiklan b alakohdan i alakohdan kanssa.

131 §. Pykälässä säädetään elinkeinonharjoittajan oikeudesta palautukseen sellaisten myyntien osalta, joista elinkeinonharjoittaja ei suorita veroa Suomessa. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin viittaus komissiolle tai EU-virastolle tai -elimelle myytävien tavaroiden ja palvelujen verottomuutta koskevaan 38 d §:ään. Ehdotuksen mukaisia verottomia tavara- tai palvelumyynnejä harjoittavilla yrityksillä olisi siten oikeus saada takaisin myynteihin liittyviin hankintoihin sisältyvä vero palautuksena. Säännös olisi yhdenmukainen arvonlisäverodirektiivin 169 artiklan kanssa.

132 §. Pykälässä säädetään rajauksista ulkomaalaisen palautusoikeuteen. Pykälän mukaan ulkomaalaisella ei ole oikeutta saada 131 tai 131 a §:ssä tarkoitettua palautusta hankinnasta, jonka osalta hän on 122 tai 122 a §:n mukaan oikeutettu palautukseen. Tätä ei kuitenkaan pykälän mukaan sovelleta, jos Suomessa 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä harjoittava ulkomaalainen merkitään tästä toiminnastaan Suomessa arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Tällöin hän on oikeutettu vain 131 tai 131 a §:n mukaiseen palautukseen. Pykälään lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään.

209 b §. Pykälässä säädetään laskun antamisvelvollisuudesta ja luetellaan ne myynnit, joista lasku on annettava. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa luetellaan sellaiset verottomat myynnit, jotka oikeuttavat ostoihin sisältyvän veron palautukseen. Palautusoikeus koskisi 131 §:ään ehdotetun muutoksen mukaan myös lakiehdotuksen 38 d §:ssä säädettyä verotonta myyntiä. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin 2 kohtaan lisättäisiin viittaus ehdotettuun 38 d §:ään, joten laskunantovelvollisuus koskisi myös 38 d §:ssä tarkoitettua verotonta myyntiä.

7 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtuutuksia tarkempien säännösten antamiseksi valtioneuvoston asetuksella.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 31.12.2021. Osto- ja lahjoitusdirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset 31.12.2021 mennessä. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Lakia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti 1.1.2021 lukien. Osto- ja lahjoitusdirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on sovellettava 1 artiklassa tarkoitettuja säännöksiä 1.1.2021 lukien.

Lakia ehdotetaan sovellettavaksi, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu, tavarankäytön yhteisöhanke on tehty tai maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on 87 §:n nojalla syntynyt 1.1.2021 tai sen jälkeen.

Ponsi

Koska neuvoston direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tuontia ja tiettyjä luovutuksia ja suorituksia koskevien tilapäisten vapautusten osalta covid-19-pandemiaan reagoimisessa annettussa neuvoston direktiivissä (EU) 2021/1159 on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 2 momentti, 18 b §:n 1 momentin 5 kohta, 26 b §:n 1 momentin 5 kohta, 26 c §:n 3 momentin 1 kohta, 71 §:n 12 kohta, 94 §:n 1 momentin 24 kohta, 122 §:n 1 momentin 2 kohta, 131 §:n 1 momentin 1 kohta, 132 § ja 209 b §:n 1 momentin 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti laissa 1202/2011, 18 b §:n 1 momentin 5 kohta, 94 §:n 1 momentin 24 kohta ja 131 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 387/2021, 26 b §:n 1 momentin 5 kohta laissa 505/2014, 26 c §:n 3 momentin 1 kohta laissa 1392/2010, 71 §:n 12 kohta laissa 1767/1995, 122 §:n 1 momentin 2 kohta ja 132 § laissa 1359/2009 sekä 209 b §:n 1 momentin 2 kohta laissa 399/2012, ja

lisätään lakiin uusi 38 d § ja sen edelle uusi väliotsikko, 94 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1218/1994, 1486/1994, 763/1999, 940/1999, 935/2004, 1359/2009, 1392/2010, 1202/2011, 305/2016 ja 387/2021, uusi 25 kohta sekä 94 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1218/1994, 1486/1994, 1767/1995, 763/1999, 940/1999, 935/2004, 1359/2009, 1392/2010, 1202/2011, 305/2016 ja 387/2021, uusi 3 momentti seuraavasti:

3 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 38 d, 56, 58, 70, 70 b, 71, 72 ja 72 a–72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liitännäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntejä.

18 b §

Tavaraa ei katsota myydyn 18 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavaran toiseen jäsenvaltioon:

5) 38 d §:ssä, 63 §:n 3 momentissa taikka 19 a, 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitettua myynnin toteuttamiseksi.

26 b §

Tavaraa ei katsota hankitun 26 a §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavaran:

5) 38 d, 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitettua myynnin toteuttamiseksi.

26 c §

Yhteisöhankinnasta ei myöskään ole kyse, jos

1) tavarahan myynnistä ei olisi 38 d tai 58 §:n taikka 70 §:n 1 momentin 6–8 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa;

Eräät covid-19-pandemiaan reagoimiseksi myytävät tavarat ja palvelut

38 d §

Veroa ei suoriteta tavaroiden ja palvelujen myynnistä Euroopan komissiolle tai Euroopan unionin oikeuden nojalla perustetulle virastolle tai elimelle, kun komissio tai tällainen virasto tai elin ostaa kyseiset tavarat tai palvelut suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi, paitsi jos tavaroita ja palveluja käytetään komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin.

Verottomuuden edellytykset on osoitettava valtioneuvoston asetuksessa säädettävällä tavalla. Jos komissio tai tällainen virasto tai elin ottaa tavarat tai palvelut muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun käyttöön, sen on ilmoitettava asiasta Verohallinnolle ja myyjän on suoritettava arvonlisäveroa myyntihinnan tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan perusteella.

71 §

Veroa ei suoriteta seuraavista myynneistä:

12) verotta 38 d tai 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71 tai 72 d §:n nojalla myytävien tavaroiden ja palvelujen välitys.

94 §

Verotonta on seuraavien tavaroiden maahantuonti:

24) tavarat, joiden myynnistä suoritettava arvonlisävero on ilmoitettava 133 r §:ssä tarkoitetussa erityisjärjestelmässä, jos erityisjärjestelmää käyttävälle verovelvolliselle järjestelmän käyttämistä varten annettu yksilöllinen tunniste on ilmoitettu Tullille viimeistään tuonti-ilmoituksen antamishetkellä;

25) Euroopan komission tai Euroopan unionin oikeuden nojalla perustetun viraston tai elimen tekemä tavaroiden maahantuonti, kun komissio tai tällainen virasto tai elin tuo kyseiset tavarat suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi, paitsi jos tavaroita käytetään komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin.

Jos komissio tai tällainen virasto tai elin ottaa tavarat muuhun kuin 1 momentin 25 kohdassa tarkoitettuun käyttöön, sen on ilmoitettava asiasta veroviranomaiselle ja kyseisistä tavaroista on maahantuonnissa suoritettava niiden muuhun käyttöön ottamisen päivänä voimassa olevan verokannan mukainen vero veroviranomaisen kyseisenä päivänä tunnustamien tai hyväksymien tavaroiden lajien ja arvojen mukaan.

122 §

Ulkomaisella elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarahan tai palvelun hankintaan sisältyvä arvonlisävero, jos hänellä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, josta hän suorittaa liiketoimia, ja jos hän ei harjoita Suomessa liiketoiminnan muodossa muuta tavaroiden ja palvelujen myyntiä kuin:

2) kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä, joka on 38 d, 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta.

131 §

Elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarankäytön tai palvelun hankintaan sisältyvä vero, jos hankinta liittyy:

1) toimintaan, josta ei suoriteta veroa 38 d, 56 tai 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan tai 60 b, 70, 70 b, 71, 72, 72 a–72 e tai 72 h §:n perusteella;

132 §

Ulkomaalaisella ei ole oikeutta saada 131 tai 131 a §:ssä tarkoitettua palautusta hankinnasta, jonka osalta hän on 122 tai 122 a §:n mukaan oikeutettu palautukseen. Tätä ei sovelleta, jos Suomessa 38 d, 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä harjoittava ulkomaalainen merkitään tästä toiminnastaan Suomessa arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Tällöin hän on oikeutettu vain 131 tai 131 a §:n mukaiseen palautukseen.

209 b §

Myyjän on annettava ostajalle lasku, jos ostajana on elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja:

2) myynnistä, joka on veroton 38 d, 43 a, 56 ja 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71, 72, 72 a–72 e ja 72 h §:n nojalla;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu, tavarankäytön yhteisö-hankinta on tehty tai maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on 87 §:n nojalla syntynyt 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 2 momentti, 18 b §:n 1 momentin 5 kohta, 26 b §:n 1 momentin 5 kohta, 26 c §:n 3 momentin 1 kohta, 71 §:n 12 kohta, 94 §:n 1 momentin 24 kohta, 122 §:n 1 momentin 2 kohta, 131 §:n 1 momentin 1 kohta, 132 § ja 209 b §:n 1 momentin 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti laissa 1202/2011, 18 b §:n 1 momentin 5 kohta, 94 §:n 1 momentin 24 kohta ja 131 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 387/2021, 26 b §:n 1 momentin 5 kohta laissa 505/2014, 26 c §:n 3 momentin 1 kohta laissa 1392/2010, 71 §:n 12 kohta laissa 1767/1995, 122 §:n 1 momentin 2 kohta ja 132 § laissa 1359/2009 sekä 209 b §:n 1 momentin 2 kohta laissa 399/2012, ja

lisätään lakiin uusi 38 d § ja sen edelle uusi väliotsikko, 94 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1218/1994, 1486/1994, 763/1999, 940/1999, 935/2004, 1359/2009, 1392/2010, 1202/2011, 305/2016 ja 387/2021, uusi 25 kohta sekä 94 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1218/1994, 1486/1994, 1767/1995, 763/1999, 940/1999, 935/2004, 1359/2009, 1392/2010, 1202/2011, 305/2016 ja 387/2021, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 56, 58, 70, 70 b, 71, 72 ja 72 a–72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liittämisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntejä.

18 b §

Tavaraa ei katsota myydyn 18 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavarantoiseen jäsenvaltioon:

5) 63 §:n 3 momentissa taikka 19 a, 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitetun myynnin toteuttamiseksi.

3 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 38 d, 56, 58, 70, 70 b, 71, 72 ja 72 a–72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liittämisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntejä.

18 b §

Tavaraa ei katsota myydyn 18 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavarantoiseen jäsenvaltioon:

5) 38 d §:ssä, 63 §:n 3 momentissa taikka 19 a, 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitetun myynnin toteuttamiseksi.

26 b §
Tavaraa ei katsota hankitun 26 a §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavarän:

5) 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitettun myynnin toteuttamiseksi.

26 c §
Yhteisöhankinnasta ei myöskään ole kyse, jos
1) tavarän myynnistä ei olisi 58 §:n taikka 70 §:n 1 momentin 6–8 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa;

26 b §
Tavaraa ei katsota hankitun 26 a §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos elinkeinonharjoittaja tai joku muu hänen puolestaan siirtää tavarän:

5) 38 d, 70, 72 a tai 72 d §:ssä tarkoitettun myynnin toteuttamiseksi.

26 c §
Yhteisöhankinnasta ei myöskään ole kyse, jos
1) tavarän myynnistä ei olisi 38 d tai 58 §:n taikka 70 §:n 1 momentin 6–8 kohdan nojalla suoritettava veroa, jos myynti tapahtuisi Suomessa;

Eräät covid-19-pandemiaan reagoimiseksi myytävät tavarät ja palvelut

38 d §
Veroa ei suoriteta tavaröiden ja palvelujen myynnistä Euroopan komissiolle tai Euroopan unionin oikeuden nojalla perustetulle virastolle tai elimelle, kun komissio tai tällainen virasto tai elin ostaa kyseiset tavarät tai palvelut suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi, paitsi jos tavaroita ja palveluja käytetään komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin.

Verottomuuden edellytykset on osoitettava valtioneuvoston asetuksessa säädettävällä tavalla.

Jos komissio tai tällainen virasto tai elin ottaa tavarät tai palvelut muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun käyttöön, sen on ilmoitettava asiasta Verohallinnolle ja myyjän on suoritettava arvonlisäveroa myyntihinnan tai

sitä alemman todennäköisen luovutushinnan perusteella.

71 §

Veroa ei suoriteta seuraavista myynneistä:

12) verotta 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71 tai 72 d §:n nojalla myytävien tavaroiden ja palvelujen välitys.

94 §

Verotonta on seuraavien tavaroiden maahantuonti:

24) tavarat, joiden myynnistä suoritettava arvonlisävero on ilmoitettava 133 r §:ssä tarkoitettussa erityisjärjestelmässä, jos erityisjärjestelmää käyttävälle verovelvolliselle järjestelmän käyttämistä varten annettu yksilöllinen tunniste on ilmoitettu Tullille viimeistään tuonti-ilmoituksen antamishetkellä.

71 §

Veroa ei suoriteta seuraavista myynneistä:

12) verotta 38 d tai 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71 tai 72 d §:n nojalla myytävien tavaroiden ja palvelujen välitys.

94 §

Verotonta on seuraavien tavaroiden maahantuonti:

24) tavarat, joiden myynnistä suoritettava arvonlisävero on ilmoitettava 133 r §:ssä tarkoitettussa erityisjärjestelmässä, jos erityisjärjestelmää käyttävälle verovelvolliselle järjestelmän käyttämistä varten annettu yksilöllinen tunniste on ilmoitettu Tullille viimeistään tuonti-ilmoituksen antamishetkellä;

25) Euroopan komission tai Euroopan unionin oikeuden nojalla perustetun viraston tai elimen tekemä tavaroiden maahantuonti, kun komissio tai tällainen virasto tai elin tuo kyseiset tavarat suorittaessaan sille unionin oikeudessa annettuja tehtäviä covid-19-pandemiaan reagoimiseksi, paitsi jos tavaroita käytetään komission tai tällaisen viraston tai elimen vastikkeellisiin jälleenmyynteihin.

Jos komissio tai tällainen virasto tai elin ottaa tavarat muuhun kuin 1 momentin 25 kohdassa tarkoitettuun käyttöön, sen on ilmoitettava asiasta veroviranomaiselle ja kyseisistä tavaroista on maahantuonnissa suoritettava niiden muuhun käyttöön ottamisen päivänä voimassa olevan verokannan mukainen vero veroviranomaisen kyseisenä päivänä tunnistamien tai hyväksymien tavaroiden lajien ja arvojen mukaan.

122 §

Ulkomaisella elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarán tai palvelun hankintaan sisältyvä arvonlisävero, jos hänellä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, josta hän suorittaa liiketoimia, ja jos hän ei harjoita Suomessa liiketoiminnan muodossa muuta tavaroiden ja palvelujen myyntiä kuin:

2) kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä, joka on 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta.

131 §

Elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarán tai palvelun hankintaan sisältyvä vero, jos hankinta liittyy:

1) toimintaan, josta ei suoriteta veroa 56 tai 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan tai 60 b, 70, 70 b, 71, 72, 72 a–72 e tai 72 h §:n perusteella;

132 §

Ulkomaalaisella ei ole oikeutta saada 131 tai 131 a §:ssä tarkoitettua palautusta hankinnasta, jonka osalta hän on 122 tai 122 a §:n mukaan oikeutettu palautukseen. Tätä ei sovelleta, jos Suomessa 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä harjoittava ulkomaalainen merkitään tästä toiminnastaan Suomessa arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Tällöin hän on oikeutettu vain 131 tai 131 a §:n mukaiseen palautukseen.

209 b §

Myyjän on annettava ostajalle lasku, jos ostajana on elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja:

2) myynnistä, joka on veroton 43 a, 56 ja 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71, 72, 72 a–72 e ja 72 h §:n nojalla;

122 §

Ulkomaisella elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarán tai palvelun hankintaan sisältyvä arvonlisävero, jos hänellä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, josta hän suorittaa liiketoimia, ja jos hän ei harjoita Suomessa liiketoiminnan muodossa muuta tavaroiden ja palvelujen myyntiä kuin:

2) kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä, joka on 38 d, 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta.

131 §

Elinkeinonharjoittajalla on oikeus saada palautuksena tavarán tai palvelun hankintaan sisältyvä vero, jos hankinta liittyy:

1) toimintaan, josta ei suoriteta veroa 38 d, 56 tai 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan tai 60 b, 70, 70 b, 71, 72, 72 a–72 e tai 72 h §:n perusteella;

132 §

Ulkomaalaisella ei ole oikeutta saada 131 tai 131 a §:ssä tarkoitettua palautusta hankinnasta, jonka osalta hän on 122 tai 122 a §:n mukaan oikeutettu palautukseen. Tätä ei sovelleta, jos Suomessa 38 d, 71, 72 d tai 72 h §:n nojalla verotonta kuljetuspalvelujen ja niiden liitännäispalvelujen myyntiä harjoittava ulkomaalainen merkitään tästä toiminnastaan Suomessa arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Tällöin hän on oikeutettu vain 131 tai 131 a §:n mukaiseen palautukseen.

209 b §

Myyjän on annettava ostajalle lasku, jos ostajana on elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja:

2) myynnistä, joka on veroton 38 d, 43 a, 56 ja 58 §:n, 59 §:n 4 kohdan, 70, 70 b, 71, 72, 72 a–72 e ja 72 h §:n nojalla;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu, tavarahan-
teisöhan- kinta on tehty tai maahantuodusta ta-
varasta veron suorittamisvelvollisuus on 87
§:n nojalla syntynyt 1 päivänä tammikuuta
2021 tai sen jälkeen.*
